

Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 27 januari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—16:o.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av mark från kronoegendomar m. m., vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande.

1:o.

Kronoparken Sika i Stockholms län.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av egendomen Lönsvik under kronoparken Sika i Frötuna socken av Stockholms län, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning år 1938. Av ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrätt-

ningen fört protokoll och en av distriktslantmätaren S. D. Silén åren 1933—1936 upprättad karta jämte avstyckningshandlingar, inhämtas följande.

Salulotten, som numera avstyckats, har i jordregistret betecknats Lönsvik 3¹.

Egendomen är belägen vid allmän väg omkring 6 kilometer från Norrtälje.

Arealen omfattar 117.87 hektar, varav omkring 32.54 hektar åker, 0.11 hektar tomt, 0.22 hektar äng, 57.43 hektar skogsmark, 2.64 hektar impediment och 24.93 hektar vatten.

Å egendomen befintliga byggnader tillhöra kronan med undantag av vissa mindre uthusbyggnader, som tillhöra arrendatorn. De kronan tillhöriga byggnaderna äro för egendomens behov tillräckliga, men i stort sett i dåligt skick.

Åkerjorden och ängen äro av medelgod beskaffenhet. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 2,084 kubikmeter.

Egendomen är för tiden till den 14 mars 1940 utarrenderad till Eda Pettersson mot ett beräknat årligt arrende av 1,300 kronor, varav hälften utgår i persedlar att lösas med penningar. Eda Pettersson har brukat egendomen sedan år 1922. Den har städse skötts väl.

Uppskattningsnämnden har åsatt salulotten ett saluvärde av 29,000 kronor, därav 884 kronor 49 öre utgöra av kronan förskotterad avstyckningskostnad och omkring 10,500 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 1,200 kronor. Nämnden har föreslagit, att egendomen måtte efter riksdagens hörande försäljas enligt 1929 års försäljningsförrådning med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940 och med hembudsrätt jämlikt 9 § i förordningen för Eda Pettersson.

Arrendatorn har meddelat, att hon ej önskar inköpa egendomen till angivet pris.

Vederbörande jägmästare och överjägmästare ha tillstyrkt att egendomen försäljes och att saluvärdet nedsättes till 25,000 kronor. Förbehåll borde vid försäljningen göras om rätt för kronan att hämta grus från ett å egendomen beläget grustag, varjämte tillträdet borde ske den 14 mars 1939.

I skrivelse den 6 september 1938 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört, att styrelsen icke hade något att erinra mot uppskattningsnämndens förslag med av jägmästaren och överjägmästaren förordade ändringar. Arrendatorn Pettersson hade numera förklarat sig villig inköpa egendomen för ett pris av 25,000 kronor och med tillträdesrätt den 14 mars 1939.

Departements-
chefen.

Jag har icke något att erinra mot det föreliggande försäljningsförslaget, sådant det biträtts av domänstyrelsen, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronoparken Sika i Frötuna socken av Stockholms län fastigheten Lönsvik 3¹ (Lönsvik) må med ett saluvärde av 25,000 kronor, därav 884 kronor 49 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall

av kronoegendom m. m. med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940 och med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Eda Pettersson; skolande, därest Eda Pettersson begagnar sig av hembuds rätten, tillträdet av egendomen äga rum den 14 mars 1939, därvid det rörande egendomen nu gällande arrendeavtalet skall upphöra att gälla, samt varken kronan eller Eda Pettersson äga framställa fordringsanspråk gentemot varandra på grund av nämnda avtal, med undantag dock för till äventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter för egendomen;

skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att egendomen överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinner, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å egendomen befintliga byggnader och anläggningar, att köparen svarar för på egendomen belöpande underhåll av ett egendomen berörande avdikningsföretag för sänkning av sjöarna Lom-maren och Frötuna Kyrksjön, att kronan såsom ägare av kronoparken Sika förbehålles rätt att dels för kronans enskilda vägar å berörda kronopark taga grus och väg-lagningsämnen å ett område av egendomen, som är beläget inom ägofigur nr 17 enligt en av distriktslantmätaren S. D. Silén åren 1933—1936 upprättad karta och å nämnda karta inramats med röd kant, dels ock använda den å kartan som ägofigur nr 62 betecknade vägen, samt att köparen respekterar ett den 12 juni 1937 upprättat kontrakt, varigenom jakträtten å kronoparken Sika utarrenderats för tiden till och med den 15 maj 1942, i vad nämnda kontrakt rör den försålda egendomen.

2:o.

Eggeby nr 1 i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Eggeby nr 1 i Östra Hargs socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1939 mot en årlig avgäld av 1,300 kronor.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen år 1935. Av instrumentet över denna förrättning jämte ärendet tillhörande handlingar och två kartor — den ena upprättad över egendomen år 1914 av extra lantmätaren J. Stånggren samt den andra år 1937 av distriktslantmätaren E. C. Blombergsson i samband med förrättning för avstyckning av ett till egendomen hörande skifte vid sjön Roxen — inhämtas följande.

Egendomen, belägen 15 kilometer från Linköpings stad och 5 kilometer från Linghems järnvägsstation, innehåller enligt en år 1914 verkställd are-

alavmätning 67.077 hektar, varav 41.433 hektar åker och tomt, 4.453 hektar äng och 21.191 hektar avrösningsjord och impediment.

Åkern består av dels lera på lerbotten och dels dungjord på lerbotten. Ången utgöres av s. k. kärräng. Skogsmarkens ideala bonitet har uppskattats till 4.5 kubikmeter.

Å skiftet vid sjön Roxen, vilket vid förenämnda avstyckningsförrättning befunnits innehålla 7.275 hektar och sedermera i jordregistret införts under beteckningen Eggeby 1², finnes en lägenhet kallad Janstorp.

Kronans hus äro i medelgott stånd.

Egendomen har andel i häradsallmänning. Egendomens andel av fisket i sjön Roxen har vid omförmälda avstyckningsförrättning tillagts lägenheten Eggeby 1².

Taxeringsvärdet utgör 47,900 kronor, varav 45,500 kronor belöpa å inägorna och 2,400 kronor å utägorna.

Uppskattningsnämnden har föreslagit försäljning av egendomen i två lotter, den ena, Eggeby 1², till innehavaren av lägenheten Janstorp, fiskaren Karl Axel Salomonsson, vilken äger åbyggnaderna å lägenheten och brukat denna sedan år 1929, samt den andra lotten eller egendomen i övrigt (huvudgården) till egendomens arrendator sedan den 14 mars 1930, O. F. Nilsson; och har nämnden därvid saluvärderat de båda lotterna till respektive 2,000 kronor och 49,200 kronor.

Därjämte har nämnden åsatt lotterna arrendevärden av respektive 125 kronor och 1,852 kronor.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Salomonsson och Nilsson ha förklarat sig villiga inköpa respektive lotter mot köpeskillingar motsvarande saluvärdena.

Med skrivelse den 3 december 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen biträder uppskattningsnämndens försäljningsförslag. Avstyckningslotten, vilken är att anse såsom en större bostadslägenhet, bör överlåtas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 10 § i förordningen för fiskaren Salomonsson. Arrendatorn Nilsson har icke innehaft egendomen i så lång tid att hembuds rätt enligt 9 § i nämnda förordning kan beredas honom vid försäljningen av huvudgårdslotten. Emellertid synes det skäligt, att Nilsson, vilken väl hävdat egendomen, erhåller förköps rätt till sistberörda lott. Härtill torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

*Departementss-
chefen.*

Jag har icke något att erinra mot det föreliggande försäljningsförslaget och förordar att ärendet i dess helhet underställes riksdagen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att en från kronoegendomen 1 mantal Eggeby nr 1 i Östra Hargs socken av Östergötlands län avstyckad lägenhet om 7.2750 hektar (Eggeby 1²) må med ett saluvärde av 2,000 kronor, därav 268 kronor 85 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kro-

noegendom m. m. med hembuds rätt enligt 10 § i förordningen för fiskaren Karl Axel Salomonsson,

dels ock att kronoegendomen i övrigt (huvudgårdslotten) må försälas till egendomens arrendator O. F. Nilsson för 49,200 kronor;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas, *beträffande Eggeby 1²*, att, för såvitt kronan nödgas till egendomens arrendator utgiva ersättning för av denne å lotten verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, köparen av lotten skall vara pliktig gottgöra kronan vad kronan i sådant hänseende erlagt, *beträffande huvudgårdslotten*, att samtliga mellan kronan och arrendatorn Nilsson förefintliga på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk, med undantag av eventuell förefintliga anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, i och genom försäljningen skola anses reglerade, att köpeskillingen för lotten erlägges i enlighet med bestämmelserna i 21 § och 22 § A i berörda förordning den 6 juni 1929, samt att i övrigt bestämmelserna i nämnda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse, ävensom *beträffande båda lotterna*, att dessa överlåtas i befintligt skick och med tillträdesrätt den 14 mars 1939, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, samt att innehavare av över kronoegendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående samt nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

3:o.

Hunnerstorp nr 1 i Östergötlands län.

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Hunnerstorp nr 1 i Hovs socken av Östergötlands län är för tiden intill den 14 mars 1939 utarrenderad till David Ferdinand Andersson mot en årlig arrendeavgift av 1,600 kronor.

Sedan domänstyrelsen i anledning av egendomens arrendeledighet från vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter, ha såväl egnahemsnämnden som domänintendenten föreslagit, att egendomen ånyo borde utarrenderas. Överjägmästaren har framhållit, att ur skogssynpunkt anledning icke föreläge för egendomens

bibehållande i kronans ägo samt i anslutning härtill ifrågasatt försäljning av egendomen. Härefter har den 14 augusti 1936 uppskattningsförrättning i vederbörlig ordning hållits å egendomen. Av det över förrättningen upprättade protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren Joh. E. Linder år 1905 över egendomen upprättad karta, inhämtas följande.

Egendomen, som är belägen cirka 7 kilometer från Vadstena, innehåller i areal 37.089 hektar, varav 32.143 hektar tomt och åker, 0.307 hektar äng, 4.104 hektar avrösningsjord och 0.535 hektar impediment.

Kronan tillhöriga byggnader å egendomen äro i gott stånd.

Åkerjorden består av ler- och sandmylla på ler- och kalkkorsbotten. Åkerjorden är till halva arealen täckdikad.

Egendomen är elektrifierad. Anläggningen tillhör arrendatorn.

Egendomens avsättningsförhållanden äro medelgoda.

Taxeringsvärdet utgör 42,200 kronor, varav 41,800 kronor jordbruksvärde och 400 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har ansett, att egendomen bör försälas i en salulott. Egendomen har av nämnden saluvärderats till 48,000 kronor, därav för skogsmark med växande skog 2,260 kronor. Arrendevärdet för egendomen har uppskattats till 1,815 kronor. Nuvarande arrendatorn av egendomen David Ferdinand Andersson har sedan år 1913 brukat egendomen, vilken dessförinnan innehafts av hans föräldrar. Med hänsyn härtill och då egendomen hävdats mycket väl har uppskattningsnämnden tillstyrkt, att egendomen vid försäljning måtte hembjudas Andersson.

Arrendatorn Andersson har förklarat sig villig att för det föreslagna saluvärdet förvärva egendomen.

Vederbörande skogsstatstjänstemän ha lämnat det av uppskattningsnämnden framlagda dispositionsförslaget utan erinran.

Med skrivelse den 14 januari 1939 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført, att styrelsen i likhet med uppskattningsnämnden ansåge, att egendomen borde försälas i en salulott med hembuds rätt för arrendatorn Andersson, vilken enligt 9 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. ägde förköpsrätt vid försäljningen. Det föreslagna saluvärdet lämnades av styrelsen utan erinran. För genomförande av försäljningen torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

Departements-
chefen.

Jag har ej något att erinra mot bifall till det föreliggande försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Hunnerstorp nr 1 i Hovs socken av Östergötlands län må försälas jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 48,000 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator David Ferdinand Andersson samt under villkor i övrigt, att egendomen försälas i befintligt

skick med tillträdesrätt för köparen den 14 mars 1939, att endast kronan tillhöriga å egendomen befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest egendomen försäljes till Andersson, varken denne eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av det för egendomen gällande arrendekontraktet med undantag dock för eventuellt oguldna arrendavgifter och skatter, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja dessa utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

4:o.

Mjölby nr 15 Södergården i Mjölby stad.

Den 6 maj 1927 förordnade Kungl. Maj:t, att av ägolotten litt. Ba³ av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby nr 15 Södergården inom Mjölby stad ett område, som vid därefter skedd avstyckning befunnits innehålla 1.882 hektar, skulle försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1874 stadgade villkor. Sedan Kungl. Maj:t härefter förkastat av Mjölby stad vid auktioner för områdets försäljning den 28 april och den 11 augusti 1928 avgivna köpeanbud, vartdera lydande å 3,000 kronor, har på domänstyrelsens föranstaltande området upplåtits på arrende till David Söderberg. Nu löpande arrendavtal gäller till den 14 mars 1939. Enligt detta avtal utgår den årliga avgälden för området med 215 kronor. Uppskattningsförrättning å området har senast hållits den 29 oktober 1936. Av det vid förrättningen förda protokollet samt en över området år 1927 av distriktslantmätaren Ernst G. Petrelius upprättad karta med beskrivning inhämtas följande.

Ifrågavarande område är beläget inom Mjölby stads planlagda område samt saknar åbyggnader. Dess taxeringsvärde utgör 7,000 kronor.

Uppskattningsnämnden har föreslagit försäljning av området. Därest området emellertid ej bleve försålt, har nämnden förordat utarrendering till nuvarande arrendatorn under ytterligare fem år. Området har av nämnden åsatts ett saluvärde av 9,410 kronor samt ett arrendevärde av 200 kronor.

Kommunalborgmästaren i Mjölby har meddelat, att stadsfullmäktige å sammanträde den 19 december 1938 beslutat inköpa området, vilket numera motsvarade stadsägan nr 917 A, för angivna försäljningspris, 9,410 kronor.

Med skrivelse den 10 januari 1939 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört, att styrelsen ansåge sig kunna tillråda områdets försäljning till Mjölby stad för det av staden godtagna

priset av 9,410 kronor. För försäljningens genomförande erfordrades riksdagens medverkan.

Departementis-
chefen.

Med biträdande av domänstyrelsens försäljningsförslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ett från ägolotten litt. Ba³ av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby nr 15 Södergården inom Mjölby stad avstyckat område om 1.882 hektar må försäljas till staden för en köpeskilling av 9,410 kronor under villkor, att området överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1939, att köpeskillingen vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å området, att staden genom köpet inträder i kronans rättigheter och skyldigheter gentemot områdets nuvarande arrendator, att staden ansvarar för alla på området efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt att staden ensam skall vidkännas kostnaderna för lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter.

5:o.

Kronoparken Rejmyre i Östergötlands län.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av lägenheten Granstugan under kronoparken Rejmyre i Skedevids socken av Östergötlands län, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning år 1938. Av ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrättningen fört protokoll och en av distriktslantmätaren E. Christoffersson vid avstyckning år 1936 upprättad karta jämte avstyckningshandlingar, inhämtas följande.

Lägenheten, som numera avstyckats, har i jordregistret betecknats Regnemyra 1¹⁵⁴. Den är belägen 40 kilometer från Norrköping, 17 kilometer från Simonstorps järnvägsstation och 0.5 kilometer från allmän väg. Utfartsväg saknas.

Arealen omfattar 0.2607 hektar tomt- och skogsmark.

Å lägenheten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro i stort sett i medelgott skick och för lägenhetens behov tillräckliga. Hävden är god.

Lägenheten är för tiden till den 1 november 1939 för ett år i sänder med en uppsägningstid av två månader uthyrd till Karl Sigfrid Karlsson mot en årlig avgift av 120 kronor. Karlsson har bebott lägenheten sedan år 1929. Den har städse skötts väl.

Saluvärdet har uppskattats till 3,900 kronor, därav 50 kronor utgöra av kronan förskotterad avstyckningskostnad. Arrendevärdet har beräknats utgöra 150 kronor.

Förrättningsmannen har föreslagit att lägenheten, efter riksdagens hörande, måtte försäljas enligt 1929 års försäljningsförordning med tillträdesrätt

för köpare den 1 juli 1940 och med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Karl Sigfrid Karlsson. Anledning föreläge icke att vid försäljningen föreskriva särskilda villkor angående lägenhetens användning eller återköps rätt.

Karlsson har förklarat sig villig inköpa lägenheten med tillträdes rätt den 1 november 1939 samt på föreslagna villkor i övrigt.

Vederbörande jägmästare och överjägmästare ha tillstyrkt försäljningen.

Med skrivelse den 1 december 1938 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført, att styrelsen icke hade annat att erinra mot förrättningsmannens förslag än att tillträdesdagen borde bestämmas till den 1 november 1939.

Jag biträder ifrågavarande försäljningsförslag sådant det förordats av domänstyrelsen och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksägen medgiva, Departements-
chefen.

att av kronoparken Rejmyre i Skedevids socken av Östergötlands län lägenheten Regnemyra 1¹⁵⁴ (Granstugan) må med ett saluvärde av 3,900 kronor, därav 50 kronor utgöra förskotterad avstyckningskostnad, försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med tillträdes rätt för köpare den 1 november 1939 och med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Karl Sigfrid Karlsson; skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att, därest Karlsson begagnar sig av hembuds rätten, varken kronan eller Karlsson äga framställa fordringsanspråk gent emot varandra på grund av rörande lägenheten nu gällande hyresavtal, med undantag dock för till äventyrs oguldna hyresavgifter och skatter för lägenheten, att lägenheten överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnader och anläggningar, att ägaren av lägenheten är skyldig uppföra och underhålla hägnad omkring lägenheten, samt att ägaren av lägenheten äger rätt att å lämplig, av revirförvaltningen anvisad plats å stamfastigheten upptaga en brunn samt nyttja densamma jämte erforderlig väg.

6:o.

Råda nr 1 Nedergård i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Råda nr 1 Nedergård i Konungsunds socken av Östergötlands län är för tiden intill den 14 mars 1939 utarrenderad till Manne R. Johansson mot en årlig arrendeavgift av 1,210 kronor.

Sedan domänstyrelsen i anledning av egendomens arrendeledighet från

vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter, ha såväl domänintendenten som egnahemsnämnden ifrågasatt försäljning av egendomen i en salulott. Överjägmästaren har meddelat, att ur skogssynpunkt anledning icke föreläge att bibehålla egendomen i kronans ägo. Härefter har uppskattningsförrättning å egendomen hållits den 24 augusti 1936. Av det över förrättningen upprättade protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren B. E. Forssell år 1921 över egendomen upprättad karta, inhämtas följande.

Egendomen, som är belägen cirka 17 kilometer från Norrköping och 4 kilometer från Åsvittinge järnvägsstation, innehåller i areal 51.552 hektar, varav 25.469 hektar tomt och åker, 0.186 hektar äng, 24.792 hektar avrösningsjord och 1.105 hektar impediment.

Kronan tillhöriga byggnader å egendomen äro i regel i gott stånd med äldre boningshus, som äro väl underhållna.

Åkerjorden består av styv lera på lerbotten samt är delvis täckdikad.

Egendomen besväras av avdikningslån med en årlig annuitet under tiden 1941—1965 av 99 kronor 67 öre samt år 1966 av 90 kronor 63 öre.

Taxeringsvärdet utgör 26,200 kronor, varav 24,700 kronor jordbruksvärde och 1,500 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har ansett, att kronoegendomen bör försälas i en salulott. Egendomen har av nämnden saluvärderats till 30,200 kronor, därav för skogsmark och växande skog 5,300 kronor. Arrendevärdet för egendomen har uppskattats till 1,135 kronor. Arrendatorn av egendomen Manne R. Johansson har sedan år 1934 brukat egendomen, vilken dessförinnan under cirka 50 år innehafts å arrende av hans förfäder. Med hänsyn härtill har uppskattningsnämnden under framhållande av att egendomen hävdats väl tillstyrkt, att egendomen vid försäljning måtte hembjudas Manne Johansson.

Arrendatorn Johansson har förklarat sig villig att för det föreslagna saluvärdet inköpa egendomen.

Vederbörande skogsstatstjänstemän ha tillstyrkt egendomens försäljning på sätt uppskattningsnämnden föreslagit.

Med skrivelse den 14 januari 1939 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört, att styrelsen i likhet med uppskattningsnämnden ansåge, att egendomen borde försälas med hembuds rätt för arrendatorn Johansson, vilken enligt 9 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. ägde förköpsrätt vid försäljningen. Det av uppskattningsnämnden föreslagna saluvärdet lämnades av styrelsen utan erinran. För genomförande av försäljningen torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

*Departements-
chefen.* Jag har icke något att erinra mot ifrågavarande försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Råda nr 1 Nedergård i Konungsunds socken av Östergötlands län må försälas jämlikt

förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 30,200 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator Manne R. Johansson samt under villkor i övrigt att egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdes rätt för köpare den 14 mars 1939, att endast kronan tillhöriga å egendomen befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest egendomen försäljes till Johansson, varken denne eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av det för egendomen gällande arrendekontraktet med undantag dock för till äventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter, att köparen ansvarar för å egendomen efter tillträdesdagen belöpande utgifter för torrlägningsföretag, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

7:o.

Råstorp Södergård nr 2 i Östergötlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Råstorp Södergård nr 2 i Kisa socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1939. Arrendeavgälden för arrendeåret 14 mars 1937—14 mars 1938 utgjorde 1,082 kronor 75 öre.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen år 1936. Av det vid förrättningen förda protokollet med tillhörande handlingar och tre kartor — en uppgjord år 1915 av t. f. extra lantmätaren S. Wolke samt de två övriga upprättade av distriktslantmätaren O. Nordström vid avstyckning år 1936 — inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som tidigare varit jägmästareboställe, är belägen 45 kilometer från Vimmerby och 4 kilometer från Kisa järnvägsstation. Den innehåller en areal av 83.590 hektar, varav 13.599 hektar åker och tomt, 20.565 hektar äng, 44.426 hektar skogsmark och annan avrösningsjord samt 5.000 hektar impediment.

Åkern, som är bemängd med jordsten och icke täckdikad, består huvudsakligen av sandmylla på dels ör- och dels grusbotten. Ängen är skogbevuxen samt användes till bet.

Å egendomen finnas två med innehavarnas hus bebyggda lägenheter, Grindstugan och Trevligheten. Lägenheterna ha den 4 december 1937 avstyckats från egendomen samt i jordregistret införts med benämningarna Råstorp Södergård 2⁵ och Råstorp Södergård 2⁶.

Råstorp Södergård 2⁶ (Grindstugan) innehåller en areal av 1.7625 hektar,

varav 0.3615 hektar åker, samt Råstorp Södergård 2° (Trevligheten) en areal av 1.967 hektar, varav 0.400 hektar åker.

Av kronans byggnader å egendomen äro bostadshuset och flyglarna i gott stånd. Övriga kronans byggnader äro gamla och dåliga. Lägenheterna Grindstugan och Trevligheten äro försedda med boningshus, vilka lämna nöjaktiga bostäder åt lägenhetsinnehavarna och deras familjer.

Egendomens taxeringsvärde utgör 26,500 kronor, varav 18,500 kronor belöpa å inägojorden.

Uppskattningsnämnden har föreslagit försäljning av Råstorp Södergård 2° och Råstorp Södergård 2° till lägenheternas innehavare, Gustav Samuelsson respektive Karl Svensson, samt av egendomen i övrigt (huvudgården) med hembuds rätt för egendomens arrendator, Axel Andersson, vilken brukat egendomen sedan den 14 mars 1926. Nämnden har saluvärderat de tre lotterna till respektive 940 kronor, 1,150 kronor och 42,100 kronor, därvid värdet av skogsmark och skog upptagits, beträffande Råstorp Södergård 2° till 500 kronor 15 öre, beträffande Råstorp Södergård 2° till 511 kronor 65 öre samt beträffande huvudgården till 27,140 kronor. Nämnden har därjämte åsatt Råstorp Södergård 2° och Råstorp Södergård 2° arrendevärdet av 20 kronor för vardera lägenheten samt huvudgården ett arrendevärde av 845 kronor.

Överjägmästaren har bland annat anfört, att han för sin del icke ville föreslå lägre värde å skogsmarken och skogen till huvudgården än 28,000 kronor. Mot saluvärdena å Råstorp Södergård 2° och Råstorp Södergård 2° vore icke något att erinra.

Samuelsson, Svensson och Andersson ha skriftligen förklarat sig villiga att förvärva respektive lotter för köpeskillingar motsvarande saluvärdena.

Med skrivelse den 6 december 1938 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört följande.

Domänstyrelsen biträder uppskattningsnämndens försäljningsförslag. De av nämnden föreslagna saluvärdena anser styrelsen kunna godtagas. Försäljningslotterna böra överlåtas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., och böra därvid Samuelsson och Svensson erhålla hembuds rätt enligt 10 § i förordningen samt Andersson hembuds rätt enligt 9 § i förordningen. Då nuvarande arrendeavgälden för egendomen överstiger 1,000 kronor, bör ärendet underställas riksdagens prövning.

Departements-
chefen.

Jag ansluter mig till domänstyrelsens försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Råstorp Södergård nr 2 i Kisa socken av Östergötlands län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. uppdelad i följande tre lotter, nämligen

de från egendomen avstyckade lägenheterna Råstorp Södergård 2° (Grindstugan) och Råstorp Södergård 2° (Trevligheten) för köpeskillingar av respektive 940 kronor och 1,150 kronor med hembuds rätt enligt 10 § i förordningen för Gustav Samuelsson till Råstorp Södergård 2° och för Karl Svensson till Råstorp Södergård 2°, samt

egendomen i övrigt (huvudgården) för en köpeskilling av 42,100 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn Axel Andersson;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas *beträffande samtliga tre lotter*, att lotterna försäljas med tillträdes rätt den 14 mars 1939 i det skick, vari de vid tillträdet befinna sig, *att* endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningarna, *samt att* innehavare av över egendomen framdragna elektriska ledningar (telefonledningar) förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, ävensom *beträffande huvudlotten*, *att*, därest arrendatorn Andersson förvärvar lotten, samtliga mellan kronan och Andersson förefintliga, på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk, med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter, i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, *samt att*, därest lotten kommer att förvärfvas av annan person än Andersson, blivande köpare skall tillförbindas *att*, för så vitt kronan nödgas till egendomens arrendator utgiva ersättning för av denne verkställd höstplöjning, trädesberedning och frösådd, gottgöra kronan vad kronan i berörda hänseende erlagt.

8:o.

Viby nr 14 i Östergötlands län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Viby nr 14 i Viby socken av Östergötlands län är för tiden 14 mars 1935—14 mars 1955 utarrenderad mot ett årligt arrende av dels 24 hektoliter vete, 65 hektoliter havre och 140 kilogram smör att lösas med penningar enligt markegångspris, dels därutöver 850 kronor. För arrendeåret 14 mars 1937—14 mars 1938 utgick avgälden med 2,062 kronor 50 öre.

I en till domänstyrelsen den 20 april 1938 inkommen skrift har arrendatorn av egendomen, Einar Zackrisson, som brukat denna sedan den 14 mars 1926, anhållit att på kronans bekostnad få reparera egendomens manbyggnad samt uppföra ny arbetarebostad. Sedan domänintendenten i häröver avgivet yttrande förordnat egendomens försäljning till Zackrisson, har vederbörlig uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 17 augusti 1938. Av det vid förrättningen förda protokollet samt en av distriktslant-

mätaren E. Nylander år 1931 över egendomen upprättad karta med beskrivning inhämtas bland annat följande.

Egendomen, belägen 14 kilometer från Mjölby stad, innehåller en areal av 41.689 hektar, varav 36.624 hektar tomt och åker, 0.430 hektar äng och 4.635 hektar avrösningsjord. Åkern, varav 20 hektar äro täckdikade, består av ler- och sandmylla på sandbotten. Ängen användes såsom bete. Skog saknas.

Av kronans byggnader å egendomen äro ladugården och magasinet, vilket även innehåller vagns- och redskapsbod, i gott skick. Egendomens övriga byggnader äro i brukbart skick.

Egendomen är besvärad av ett avdikningslån å 3,893 kronor, varjämte arrendatorn upptagit ett lån å 4,000 kronor för egendomens täckdikning. Taxeringsvärdet utgör 43,300 kronor. Egendomen är ej delaktig i häradsallmänning samt är ej elektrifierad.

Uppskattningsnämnden har saluvärderat den täckdikade åkern till 36,000 kronor, övrig åker till 19,948 kronor samt ängsmark och avrösningsjord till 2,112 kronor. Från det erhållna värdet, 58,060 kronor, har nämnden avdragit dels sammanlagda beloppet av dränerings- och täckdikningslånen, 7,893 kronor, och dels av arrendatorn i byggnader å egendomen nedlagt kapital, 2,167 kronor. Härigenom har nämnden erhållit ett saluvärde å egendomen av 48,000 kronor, till vilket pris försäljning av egendomen förordats.

Zackrisson har skriftligen förklarar sig villig att inköpa egendomen för det föreslagna priset.

Med skrivelse den 5 november 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen anser anledning ej förefinnas att behålla egendomen i kronans ägo. Styrelsen har ej något att erinra mot att Zackrisson, som enligt vad domänintendenten upplyst väl hävdar egendomen, medgives rätt inköpa denna för en köpeskilling motsvarande det föreslagna saluvärdet. Härvid synes egendomen böra överlåtas i befintligt skick samt dagen för tillträdet av densamma bestämmas till den 14 mars 1939. Med hänsyn till att styrelsen genom ett i mars 1936 med Zackrisson träffat avtal förbundet sig att tillhandahålla denne erforderliga rör för verkställande av viss täckdikning å egendomen, synes bland försäljningsvillkoren böra intagas den bestämmelsen, att sagda avtal i och med att Zackrisson förvärvar egendomen, icke längre skall vara gällande. Ärendet torde böra underställas riksdagen.

*De partements-
chefen.*

Jag biträder ifrågavarande försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Viby nr 14 i Viby socken av Östergötlands län må försäljas till arrendatorn Einar Zackrisson för en köpeskilling av 48,000 kronor samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes med tillträdesrätt den 14 mars 1939, vid vilken tidpunkt det mellan Zackrisson och kronan upprättade arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att egendomen överlåtes i det skick, vari densamma vid tillträdet befinner sig, att samtliga Zackrisson och kronan tillkommande, på arrendekontraktet grundade rättsanspråk gentemot varandra, med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på

oguldna arrendavgifter och skatter, i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att ett mellan kronan och Zackrisson i mars 1936 träffat avtal i fråga om tillhandahållande åt Zackrisson av rör för täckdikning i och med att Zackrisson förvärvar egendomen icke längre skall vara gällande, att köpeskillingen erlägges på sätt föreskrives i 21 § och 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., att i övrigt vid försäljningen av egendomen bestämmelserna i sagda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterättelse, samt att Zackrisson ansvarar för egendomen besvärande avdikningslån.

9:o.

Älgsjö nr 3 i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Älgsjö nr 3 i Bjälbo socken av Östergötlands län är utarrenderad till den 14 mars 1939 mot en årlig avgäld av 1,600 kronor. Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen den 14 augusti 1936. Av det vid förrättningen förda protokollet samt en av extra lantmätaren John Grenholm åren 1918—1919 över egendomen upprättad karta med beskrivning inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är förlagd i två skiften, hemskiftet och utskiftet, är belägen 5 kilometer från Skänninge samt 4 kilometer från Bjälbo järnvägsstation. Den innehåller en areal av 47.569 hektar, varav 36.792 hektar åker och tomt, 2.406 hektar äng, 7.634 hektar avrösningsjord samt 0.737 hektar impediment.

Å hemskiftet utgöres åkern av lermylla på dels ler-, dels sand- och dels kalkörsbotten. På utskiftet består åkern av mylla på dels sand och dels blålera. Å såväl hemskiftet som utskiftet är åkerjorden täckdikad. Ängsmarken användes såsom bete.

Egendomens boningshus är gammalt och rumshöjden i huset låg. Liksom övriga hus å egendomen befinner det sig i medelgott stånd.

Kronoegendomen har del i allmänning. I regel erhålles därifrån en årlig avkastning av 10 kubikmeter skog å rot. Egendomen besväras av odlingslån med en annuitet av 130 kronor 99 öre. Taxeringsvärdet utgör 47,000 kronor.

Uppskattningsnämnden har föreslagit egendomens försäljning till arrendatorn Rudolf Rickardson, vilken efter sin fader väl brukat egendomen sedan den 14 mars 1917. Nämnden har åsatt egendomen ett saluvärde av 53,000 kronor, därav 1,000 kronor som kapitaliserat värde av utdelningen från allmänningen, samt ett arrendevärde av 2,300 kronor

Arrendatorn Rickardson har förklarat sig villig inköpa egendomen för en köpeskillning motsvarande saluvärdet.

Med skrivelse den 10 januari 1939 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört, att styrelsen biträdde uppskattningsnämndens förslag samt ej hade något att erinra mot det saluvärde, som

åsatts egendomen. Med hänsyn till egendomens arrendevärde syntes riksdagens medverkan till försäljningen vara erforderlig.

Departements-
chefen.

Jag har intet att erinra mot det föreliggande försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Älgsjö nr 3 i Bjälbo socken av Östergötlands län må med ett saluvärde av 53,000 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn Rudolf Rickardson under villkor, att egendomen överlåtes med tillträdesrätt den 14 mars 1939, att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest egendomen förvärfvas av Rickardson, samtliga mellan honom och kronan förekommande, på arrendekontraktet grundade rättsanspråk, med undantag av till äventyrs varande anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och genom köpet anses vara reglerade, att, för såvitt egendomen kommer att förvärfvas av annan än Rickardson samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, egendomens köpare skall vara pliktig att gottgöra kronan vad kronan i berört hänseende erlagt, samt att köparen skall gälda annuiteterna å egendomen åvilande odlingslån.

10:o.

Noleby nr 1 i Skaraborgs län.

Kronoegendomen 1 mantal Noleby nr 1 i Sunnersbergs socken av Skaraborgs län är för tiden till den 14 mars 1939 utarrenderad till Anders Palmberg mot en arrendeavgift, som utgår med dels 39 hektoliter spannmål, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, samt 166 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels därutöver 1,010 kronor 50 öre. Sedan domänstyrelsen i anledning av egendomens arrendeledighet från vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter, ha såväl domänintendenten som egnahemsnämnden föreslagit, att egendomen i dess helhet borde försäljas i en lott. Härefter har vederbörlig uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 19 augusti 1938. Av det över förrättningen förda protokollet jämte övriga handlingar i ärendet, däribland en av lantmateriauskul-

tanten G. Linde år 1920 över egendomen upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen cirka 9 kilometer från Lidköping, innehåller i areal 61.738 hektar, varav 41.872 hektar åker och tomt, 19.550 hektar skogs- och betesmark samt 0,316 hektar impediment.

Ägofiguren nr 98 å omförmälda karta motsvaras av en ensittarlägenhet, Björkhaga, vilken bebos av Tekla Karlsson, som därstädes äger boningshus med uthus. Nämnda lägenhet har efter en den 5 juni 1937 fastställd avstyckningsförrättning upptagits i jordregistret såsom särskild fastighet under beteckningen Noleby 1³.

Kronan tillhöriga byggnader å egendomen äro gamla och olämpliga och, med undantag för manbyggnaden, källaren och bodbyggnaden, otillräckliga samt i behov av ombyggnad.

Åkerjorden består dels av lerjord på lerbotten dels ock madjord, allt av godartad beskaffenhet. Betesmarken är starkt buskbevuxen, stenig och delvis vattensjuk. Skogsmarken är av medelgod beskaffenhet.

Egendomen besväras av odlingslån. För skada till följd av Vänerens reglering å Sunnersbergs invallningsföretag, vari egendomen äger del, har viss ersättning utgått.

Egendomens taxeringsvärde utgör 44,000 kronor, varav 38,200 kronor jordbruksvärde och 5,800 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har ansett egendomen böra försäljas i två med litt. Da och Db betecknade lotter.

Lotten litt. Da omfattar i kronans ägo varande delar av egendomen med undantag av förut omförmälda fastigheten Noleby 1³. Arealen utgör 61.343 hektar, därav 41.787 hektar åker och 19.556 hektar skogsmark. Nämnden har för lotten beräknat ett saluvärde av 38,800 kronor och ett arrendevärde av 1,200 kronor. Nämnden har — under framhållande att Anders Palmberg, som arrenderat egendomen sedan 11 år tillbaka, städe väl vårdat egendomen — tillstyrkt, att lotten försäljes till Palmberg. Denne har jämväl anhallit att få förvärva lotten för det föreslagna saluvärdet.

Lotten litt. Db (Björkhaga), motsvarande fastigheten Noleby 1³, innehåller en areal av 0.0857 hektar, därav 0.0605 hektar tomt och trädgård samt 0.0252 hektar skogsmark. Saluvärdet har beräknats till 170 kronor. Nämnden har tillstyrkt försäljning av lotten till Tekla Karlsson, som bebott lägenheten i fråga sedan 14 år tillbaka. Å lotten belöpande avstyckningskostnader utgöra 35 kronor. Tekla Karlsson har godkänt de föreslagna villkoren.

Vederbörande skogsstatstjänstemän ha lämnat uppskattningsnämndens försäljningsförslag utan erinran.

Med skrivelse den 16 december 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen anser i likhet med uppskattningsnämnden, att ifrågavarande lotter vid försäljning böra hembjudas nuvarande innehavarna, vilka enligt respektive 9 och 10 §§ i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. äga förköpsrätt vid lotternas försäljning. Då styrelsen förskotterat kostnaderna för avstyckning av salulotten litt. Db, för vilka kostnader köparen bör svara, synes saluvärdet för samma lott utgöra (170 + 35 =) 205 kronor. Med hänsyn till arrendevärdet av salulotten litt. Da läres för försäljning av denna lott riksdagens medverkan vara erforderlig. Det synes emellertid vara lämpligt, att försäljningsärendet i dess helhet underställes statsmakterna.

Departements- Med biträdande av domänstyrelsens försäljningsförslag hemställer jag, att
chefen. Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Noleby nr 1 i Sunnersbergs socken av Skaraborgs län må jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas i två lotter, nämligen

lotten litt. Db (Björkhaga) eller Noleby 1³ om 0.0857 hektar med ett saluvärde av 205 kronor, varav 35 kronor utgöra avstyckningskostnader, och med hembuds rätt enligt 10 § i förordningen för Tekla Karlsson, samt

lotten litt. Da (Noleby 1¹), omfattande återstoden av ifrågavarande kronoegendom, med ett saluvärde av 38,800 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Anders Palmberg;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas, att lotterna försäljas i befintligt skick med tillträdes rätt för köparen den 14 mars 1939, att endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna, att, därest lotten litt. Da försäljes till Palmberg, varken kronan eller denne efter tillträdesdagen skola äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av för egendomen gällande arrendeavtal, med undantag dock för till äventyrs oguldna arrendeavgälder och skatter, att köparen av lotten litt. Da ansvarar för de å egendomen för tiden efter tillträdesdagen belöpande utgifter för torrlägningsföretag, att köparen av samma lott gentemot kronan avstår från varje anspråk på ersättning för skador till följd av Vänerns reglering, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

11:o.

Torpa nr 3 Rättare- eller Anders Svensgården i Skaraborgs län.

Kronoegendomen 1 mantal Torpa nr 3 Rättare- eller Anders Svensgården i Norra Härene socken av Skaraborgs län är för tiden intill den 14 mars 1939 utarrenderad till A. G. Carlssons stärbhusdelägare mot en årlig arrendeavgift av 1,225 kronor.

Sedan domänstyrelsen i anledning av egendomens arrendeledighet från

vederbörande domänintendent och hushållningssällskaps egnahemsnämnd införskaffat upplysningar angående egendomens lämplighet till upplåtelse i egnahemslägenheter, har domänintendenten med instämmande av egnahemsnämnden ävensom vederbörande skogsstatstjänstemän föreslagit försäljning av egendomen i två lotter, huvudgårdsslotten samt den under egendomen lydande torplägenheten Lötén.

På föranstaltande av domänstyrelsen har uppskattningsförrättning hållits å egendomen år 1937. Av det vid förrättningen förda protokollet med därtill hörande handlingar jämte kopia av en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1916 upprättad karta över egendomen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen cirka 12 kilometer från Lidköping, innehåller i areal 57.964 hektar, varav 52.858 hektar åker och tomt, 0.356 hektar ängs- och betesmark, 3.785 hektar skogsmark och 0.965 hektar impediment.

Egendomens åkerjord består huvudsakligen av lermylla å lerbotten samt något sand- och svartmylla, allt av god beskaffenhet. Dikningsförhållandena äro goda och c:a 6 hektar äro täckdikade.

Kronans byggnader å egendomen äro äldre, opraktiska och knappa, men mycket väl vårdade. Brandförsäkringsvärdet utgör 45,050 kronor.

Egendomen är elektrifierad genom arrendatorns försorg. Enligt Kungl. Maj:ts resolution den 28 maj 1920 finnas elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Jämlikt bestämmelserna i det för egendomen gällande arrendekontraktet ha A. Persson och hans hustru tillförsäkrats rätt att nyttja den under egendomen lydande torplägenheten Lötén.

Egendomen är taxerad till 44,200 kronor, varav 43,200 kronor jordbruksvärde och 1,000 kronor skogsvärde.

Uppskattningsnämnden har vid prövning av frågan om egendomens framtida disposition ansett densamma böra försäljas i två med litt. A och B betecknade salulotter ävensom föranstaltat om erforderlig lantmåteriförrättning för avstyckning av torplägenheten Lötén. Vid avstyckningsförrättningen, som handlagts av extra lantmätaren G. Bonde och vederbörligen fastställts den 21 november 1936, har från egendomen avstyckats en sedermera i jordregistret under beteckningen Torpa Rättare- eller Anders Svensgården 3² införd fastighet.

Salulotten litt. A (huvudgården) omfattar egendomen i dess helhet med undantag av Torpa Rättare- eller Anders Svensgården 3². Areal 48.972 hektar, varav 44.397 hektar åker och tomt, 3.61 hektar skogsmark samt 0.965 hektar impediment. Saluvärde 44,000 kronor, därav för skogsmark med växande skog 3,800 kronor. Arrendevärde 1,400 kronor. Från år 1889 till sin död 1917 hade A. G. Carlsson arrenderat egendomen, vilken därefter innehafvs av stärbhuset. Med hänsyn härtill har uppskattningsnämnden, som vitsordat att stärbhuset synnerligen väl vårdat egendomen, föreslagit, att förevarande salulott borde vid försäljning hembjudas de båda stärbhusdelägarna, Carl Gustafsson och Johan Gustafsson. I förklaring i ärendet ha dessa meddelat sig godkänna det framlagda försäljningsförslaget.

Salulotten litt. B omfattar förenämnda styckningslotten Torpa Rättare- eller Anders Svensgården 3² samt motsvarar i huvudsak till torplägenheten Lötén hörande ägor. Salulotten finnes närmare angiven å en vid avstyckningsförrättningen av extra lantmätaren G. Bonde upprättad karta och innehåller enligt å kartan tecknad beskrivning i areal 8.992 hektar, varav 8.186 hektar åker och tomt, 0.631 hektar äng och 0.175 hektar avrösningsjord. Saluvärde 5.200 kro-

nor. Arrendevärde 175 kronor. Sedan år 1916 ha A. Persson och hans hustru brukat lägenheten, vilken efter deras död innehafts av dottern Ellen Persson, som äger samtliga å lägenheten uppförda byggnader. Med anledning härav har uppskattningsnämnden tillstyrkt, att förevarande salulott måtte försäljas med hembuds rätt för Ellen Persson. Denna har förklarat sig önska förvärva salulotten mot det föreslagna saluvärdet.

Vederbörande *skogsstatstjänstemän*, vilkas yttranden i ärendet inhämtats, ha lämnat det framlagda försäljningsförslaget utan erinran.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 16 december 1938 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen biträder det av uppskattningsnämnden framlagda förslaget om försäljning av egendomen i två med litt. A och B betecknade lotter. I enlighet med uppskattningsnämndens förslag böra lotterna vid försäljning hembjudas nuvarande innehavarna, vilka enligt 10 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. äga förköpsrätt vid lotternas försäljning. Enligt ett i ärendet företett, av pastorsämbetet i Norra Härene församling utfärdat bevis efterlämnade förutvarande arrendatorn A. G. Carlsson såsom stärbhusdelägare sönerna Carl och Johan Gustafsson samt dottern Elin Maria Svensson, född Gustafsson. Den sistnämnda har emellertid genom en i ärendet företedd handling anmält sig för sin del avstå från sin förköpsrätt till förmån för sina båda bröder. Hinder synes med anledning härav icke föreligga att salulotten litt. A vid försäljning hembjudes Carl Gustafsson och Johan Gustafsson gemensamt. De för lotterna av uppskattningsnämnden föreslagna saluvärdena kunna av styrelsen lämnas utan annan erinran, än att styrelsen får meddela, att styrelsen förskotterat kostnaderna för avstyckning av salulotten litt. B med tillhoppa 107 kronor 27 öre. Då köparen av sistnämnda salulott jämlikt gällande försäljningsbestämmelser har att ansvara för berörda kostnader, bör sålunda saluvärdet för lotten fastställas till 5,307 kronor. Med hänsyn till det för lotten A föreslagna saluvärdet läser riksdagens medverkan för försäljning av denna lott vara erforderlig. På grund härav synes det lämpligt, att försäljningsfrågan i dess helhet underställes riksdagen.

*Departements-
chefen.*

Jag har intet att erinra mot domänstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Torpa Rättare- eller Anders Svengården nr 3 i Norra Härene socken av Skaraborgs län må jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas i följande två lotter, nämligen

salulotten litt. B (Löten), omfattande fastigheten Torpa Rättare- eller Anders Svengården 3² om 8.992 hektar, mot ett saluvärde av 5,307 kronor, varav 107 kronor 27 öre utgöra avstyckningskostnad, med hembuds rätt enligt 9 § 2 stycket i förordningen för Ellen Persson, samt

salulotten litt. A (huvudgården) om cirka 48.972 hektar, omfattande egendomen i övrigt, mot ett saluvärde av 44,000 kronor med hembuds rätt enligt 9 § 1 stycket i förordningen för Carl Gustafsson och Johan Gustafsson,

skolande såsom villkor för försäljningarna i övrigt gälla, att lotterna försäljas i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1939, att endast kronan tillhöriga, å lotterna befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna, att varken kronan eller arrendatorn efter tillträdesdagen skola äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av för egendomen gällande arrendeavtal med undantag för till äventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter, att, därest kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å lotten litt. B verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, köparen av denna lott skall vara skyldig gottgöra kronan vad kronan i berörda avseende utgivit, att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, samt att köparna av lotterna ha att respektera vid lantmäteriförrättningen för avstyckning av salulotten litt. B uppkomna servitut.

12:o.

Kronoparken Garphyttan i Örebro län.

Sedan fråga uppkommit om försäljning av lägenheten Dammtorpet under kronoparken Garphyttan i Tysslinge socken av Örebro län, har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits i vederbörlig ordning år 1938. Av ärendet tillhörande handlingar, däribland vid förrättningen fört protokoll och en av distriktslantmätaren A. Torvald åren 1936 och 1937 upprättad karta jämte avstyckningshandlingar, inhämtas följande.

Lägenheten, som numera avstyckats, har i jordregistret betecknats Dammtorpet 1¹. Den är belägen 24 kilometer från Örebro, 9 kilometer från Latorps järnvägsstation och 3.5 kilometer från allmän väg. Utfartsväg finnes.

Arealen omfattar 9.53 hektar, varav omkring 0.68 hektar åker, 0.13 hektar äng, 6.19 hektar skogsmark, 0.11 hektar impediment och 2.42 hektar vatten.

Å lägenheten befintliga byggnader tillhöra kronan. De äro för lägenhetens behov tillräckliga, men i dåligt skick. Boningshuset är i behov av nybyggnad.

Åkerjorden och ängen äro av medelgod beskaffenhet. Hävden är god. Virkesförrådet har uppskattats till 521 kubikmeter.

I lägenheten ingående åkerjord jämte 0.82 hektar äng äro för tiden till den 14 mars 1941 utarrenderade till aktiebolaget Garphytte Bruk mot en årlig avgift av 115 kronor. Bolaget, som har dämningrätt i de lägenheten angränsande sjöarna Falkasjön och Björktjärn samt disponerar lägenheten som

bostad åt en dammvakt, har innehaft arrendet sedan år 1922. Lägenheten har städse skötts väl.

Förrättningsmannen har uppskattat saluvärdet till 4,000 kronor, därav 130 kronor 12 öre utgöra av kronan förskotterad avstyckningskostnad och omkring 3,100 kronor belöpa å skogsmark och skog. Arrendevärdet har beräknats utgöra 120 kronor. *Förrättningsmannen* har vidare föreslagit, att lägenheten måtte, efter riksdagens hörande, försäljas till aktiebolaget Garp-hytte Bruk, som borde tillträda lägenheten den 14 mars 1939.

Aktiebolaget Garphytte Bruk har förklarat sig villigt inköpa ifrågavarande lägenhet på angivna villkor.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* ha tillstyrkt försäljningen.

Domänstyrelsen, som med skrivelse den 13 januari 1939 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning, har därvid anfört, att styrelsen icke hade något att i huvudsak erinra mot förrättningsmannens förslag.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till vad i ärendet anförts förordar jag, att lägenheten Dammtorpet under ifrågavarande kronopark försäljes till aktiebolaget Garphytte Bruk. Därest försäljningsförslaget bifalles, har bolaget att i vanlig ordning ansöka om tillstånd att förvärva lägenheten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Dammtorpet 1¹ under kronoparken Garp-hyttan i Tysslinge socken av Örebro län må försäljas till Aktiebolaget Garphytte Bruk för en köpeskilling av 4,000 kronor, därav 130 kronor 12 öre utgöra av kronan förskotterad avstyckningskostnad, att kontant erläggas vid köpekontraktets underskrivande, samt under villkor i övrigt, att lägenheten tillträdes den 14 mars 1939, därvid rörande lägenheten nu gällande arrendeavtal skall upphöra att gälla, att varken kronan eller bolaget skall äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av nämnda arrendeavtal, med undantag dock för till äventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter för lägenheten, att lägenheten överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnader och anläggningar, att i köpet ej ingå å lägenheten befintliga, upphuggna virkesprodukter, att berörda virkesprodukter må å lägenheten avgiftsfritt kvarvara till den 1 juni 1940, vilken dag de skola vara från lägenheten bortforslade, att kronan förbehålles rätt att anlägga och begagna en under hösten 1938 stakad väg Dammtorpet-Ymningshyttan, i den mån nämnda väg berör lägenheten, samt att i tillämpliga delar skola gälla bestämmelserna i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

13:o.

Gräve nr 10 i Örebro län.

Kronoegendomen 1 mantal Gräve nr 10 i Gräve socken av Örebro län är utarrenderad för tiden den 14 mars 1930—den 14 mars 1940 mot en årlig avgäld av 1,670 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under åren 1937 och 1938. Av det vid förrättningen förda protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren E. Fjellman år 1906 över egendomens inägor upprättad karta, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, belägen 10 kilometer från Örebro, innehåller en areal av 75.096 hektar, därav 35.644 hektar tomt och åker, 0.976 hektar äng, 38.090 hektar skogsmark och 0.386 hektar impediment.

Åkerjorden består av god lermylla, dock av ringa djup. Ängen är god. Skogsmarken är delvis sumpig.

Egendomens byggnader, vilka samtliga tillhöra kronan, äro i gott eller medelgott stånd. Byggnaderna äro delvis gamla.

Uppskattningsnämnden har förordat egendomens försäljning, därvid egendomens inägor åsatts ett saluvärde av 42,000 kronor. Till detta värde skulle emellertid läggas värdet av egendomens skog och skogsmark. Nämnden har förordat, att egendomen försäljes med hembuds rätt för egendomens arrendator, Carl Gillberg. Denne hade år 1931 övertagit arrenderätten efter sin fader, vilken innehaft egendomen från år 1912. Egendomen hade under hela tiden väl hävdats.

Enligt av *jägmästaren i Örebro revir* den 14 november 1938 upprättat värderingsinstrument uppgår egendomens skogs- och markvärde till 13,000 kronor. Egendomens totalvärde skulle således utgöra 55,000 kronor.

Överjägmästaren har lämnat försäljningsförslaget utan erinran.

Arrendatorn Gillberg har förklarat sig villig förvärva egendomen, dock till ett saluvärde av högst 51,000 kronor.

Domänintendenten har förordat egendomens försäljning till den erbjudna köpeskillingen.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 20 december 1938 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen delar nämndens uppfattning, att egendomen bör försäljas. Ett bibehållande av egendomen i kronans ägo skulle för statsverkets del medföra betydande kostnader, då egendomen under instundande arrendeperiod måste förses med arbetarbostad för två familjer. Med hänsyn härtill anser sig även styrelsen kunna förordna antagande av det av arrendator Gillberg avgivna köpeanbudet. Styrelsen tillstyrker fördenskull egendomens försäljning till Gillberg. Egendomen bör av denne tillträdas den 14 mars 1940. Kronan eller dess rättsinnehavare bör förbehållas rätt att intill den 1 juni 1941 från egendomen bortforsla å densamma utstämplat och försålt virke.

Jag biträder domänstyrelsens försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departement-
chefen.*

att kronoegendomen 1 mantal Gräve nr 10 i Gräve socken av Örebro län må försäljas till arrendatorn Carl Gill-

berg mot ett saluvärde av 51,000 kronor och under villkor i övrigt, att egendomen försäljes med tillträdesrätt för köparen den 14 mars 1940, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att samtliga Gillberg och kronan tillkommande, på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra med undantag av eventuellt förefintliga anspråk på oguldna arrendeavgifter och skatter i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att kronan eller dess rättsinnehavare förbehålles rätt att intill den 1 juni 1941 från egendomen bortforsla dem tillhörigt, å egendomen utstämplat och försålt virke, att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att köpeskillingen för egendomen erlägges på sätt i 21 § och 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. stadgas, samt att i övrigt vid försäljningen av egendomen bestämmelserna i berörda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse.

14:o.

Stensta nr 2 i Örebro län.

Kronoegendomen 1 mantal Stensta nr 2 i Fellingsbro socken av Örebro län är utarrenderad för tiden den 14 mars 1930—den 14 mars 1940 mot en årlig avgäld av 1,130 kronor.

Uppskattning har hållits å egendomen under åren 1937 och 1938. Av det vid förrättningen förda protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren E. Fjellman år 1898 upprättad karta över egendomens inägor med å samma karta av distriktslantmätaren C. Rosén år 1928 intransporterade ägofigurer av egendomens skogsmark, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, belägen 2.5 kilometer från Blixterboda och 10 kilometer från Ullersäters järnvägsstation, innehåller en areal av 75.986 hektar, därav 34.582 hektar tomt och åker, 5.355 hektar äng, 35.163 hektar skogsmark och 0.886 hektar impediment.

Åkern består av hård lerjord samt är besvärad av större flyttblock av granit. Ängen är skogbevuxen. Skogsmarken är god.

Fellingsbro hembygds- och fornminnesförening är ägare till egendomens gamla manbyggnad, som kvarstår på egendomen.

Egendomens byggnadsbestånd, som till större delen äges av kronan, är medelgott. Mangårdsbyggnaden är nybyggd och i mycket gott skick. Arrendatorn äger smedja och en gammal drängstuga å egendomen.

Uppskattningsnämnden har förordat egendomens försäljning samt åsatt egendomens inägor ett saluvärde av 28,800 kronor, till vilket värde emellertid borde läggas värdet å egendomens skog och skogsmark. Vid försäljningen borde hembuds rätt tillerkännas arrendatorn Valfrid Ahlström, som innehaft arrendet från år 1935, då han övertagit detsamma av sin fader, vilken tillrätt egendomen såsom arrendator år 1913. Egendomen hade under nämnda tid skötts synnerligen väl. Enligt vad nämnden upplyst hade kostnaderna för uppförandet av egendomens mangårdsbyggnad, vilket slutförts under sommaren 1935, delvis eller med cirka 5,000 kronor måst bestridas av arrendatorn, då av domänstyrelsen för ändamålet beviljad ersättningssumma, beräknad under lågkonjunktur, visat sig otillräcklig.

Enligt ett den 14 november 1938 av jägmästaren i Örebro revir upprättat värderingsinstrument har egendomens skogs- och markvärde beräknats till sammanlagt 16,600 kronor. Egendomens totalvärde skulle således utgöra 45,400 kronor.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot uppskattningsnämndens försäljningsförslag. Kronan eller dess rättsinnehavare borde dock förbehållas rätt att intill den 1 juni 1941 bortforsla å egendomen utstämplat, dem tillhörigt virke.

Arrendatorn Ahlström har förklarat sig önska förvärva egendomen, dock för en köpeskilling av högst 38,000 kronor. Ahlströms anbud har domänintendenten ansett sig böra tillstyrka.

Domänstyrelsen har med skrivelse den 20 december 1938 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

Styrelsen delar nämndens uppfattning, att egendomen bör försälas. Med hänsyn till att arrendatorn vid uppförandet av mangårdsbyggnaden å egendomen nödgats av egna medel tillskjuta cirka 5,000 kronor och då egendomen, därest den skulle bibehållas i kronans ägo, erfordrar uppförande av arbetarbostad, har styrelsen ansett sig kunna godtaga det av arrendatorn avgivna anbudet, 38,000 kronor. Styrelsen tillstyrker därför egendomens försäljning till arrendatorn Ahlström. Egendomen bör av honom tillträdas den 14 mars 1940.

Jag biträder domänstyrelsens försäljningsförslag och hemställer alltså, att Departement-
chefen. Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Stensta nr 2 i Fellingsbro socken av Örebro län må försälas till arrendatorn Valfrid Ahlström mot ett saluvärde av 38,000 kronor och under villkor i övrigt, att egendomen försälas med tillträdes rätt för köparen den 14 mars 1940, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att Fellingsbro hembygds- och fornminnesförening förbehålles rätt att ha sin å egendomen varande byggnad tills vidare kvarstående utan avgäld, att samtliga Ahlström och kronan tillkommande, på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra med undantag av eventuellt förefintliga

anspråk på oguldna arrendeavgifter och skatter i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att kronan eller dess rättsinnehavare förbehålles rätt att intill den 1 juni 1941 från egendomen avforsla dem tillhörigt, å egendomen utstämplat och försålt virke, att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att köpeskillingen för egendomen erlægges på sätt i 21 § och 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. stadgas, samt att i övrigt vid försäljningen bestämmelserna i berörda förordning i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

15:o.

Ånsta nr 3 och 4 i Örebro län.

Kronoegendomen 1 mantal Ånsta nr 3 och 4 i Ånsta socken av Örebro län är för tiden den 14 mars 1934—den 14 mars 1939 utarrenderad mot en årlig avgäld, som utgår till hälften i naturapersedlar att lösas med penningar och till hälften med ett kontantbelopp av 1,200 kronor. Arrendet omfattar jämväl tvenne i det följande närmare angivna områden om tillhopa omkring 0.1058 hektar, vilka intill den 1 januari 1939 ingått i Örebro stad men därefter överflyttats till Ånsta socken.

Uppskattningsförrättning har år 1938 hållits å kronoegendomen. Av det vid förrättningen förda protokollet jämte övriga handlingar i ärendet, däribland två kartor, den ena upprättad av förste lantmätaren O. Tengvall år 1894 och den andra av förste lantmätaren E. Fjellman år 1901, inhämtas bland annat följande.

Egendomen Ånsta nr 3 och 4, belägen cirka 1 kilometer från Örebro, består av två skiften, hemskiftet och skogsskiftet. Hemskiftet angränsar i söder Örebro stads planlagda område och innehåller cirka 40.4590 hektar, därav 39.3740 hektar åker, 0.6700 hektar äng, och 0.4150 hektar impediment. Å skiftet finnes lägenheten Hyddan, bebyggd med innehavaren av lägenheten, arbetaren Hjalmar Klarqvist och hans dotter, Engela Klarqvist, tillhöriga hus. Skogsskiftet är beläget utefter den till Örebro stad från Mosås socken ledande landsvägen på ett avstånd av 200—300 meter från Adolfsbergs hälsobrunn och hållplats å järnvägslinjen Örebro—Hallsberg. Skiftet, som i norra delen genomskäres av den s. k. Vintrosavägen, innehåller en areal av 28.1973 hektar. Den söder om Vintrosavägen belägna delen av skiftet disponeras av Örebro stad. Å området har staden uppfört en tuberkulosanstalt.

Inga torp eller lägenheter med undantag av förutnämnda lägenheten Hyddan finnas å egendomen.

Sammanlagda arealen av kronan tillhörig mark utgör cirka 68.6563 hektar.

Förenämnda från Örebro stad överflyttade, kronan tillhöriga fastigheter äro belägna intill kronoegendomens hemskifte. Kronans äganderätt till nämnda fastigheter grundas å en i samband med 1862 års expropriation för statens järnvägars räkning bestämd marköverlåtelse till Ånsta ryttmästareboställe. Vid angivna tidpunkt hade av statens järnvägar exproprierats två mindre områden om tillhoppa 1.20 kvadratrevor — motsvarande 0.1058 hektar — från två i Örebro stad ingående jordlägenheter. Dessa områden, som å expropriationskartan redovisats såsom ägofiguerna nr 7 och 10 a, hade därefter tillförts kronoegendomen Ånsta nr 3 och 4 i vederlag för därifrån tagen mark. Områdena kvarstodo dock såsom i Örebro stad ingående fastigheter. Ett beslut av Kungl. Maj:t den 4 juni 1937 om indelningsändring mellan Örebro stad och Ånsta socken har föranlett, att områdena från och med den 1 januari 1939 ingå i Ånsta socken.

Framställningar ha gjorts dels av *Engela Klarqvist* att få förvärva lägenheten Hyddan, dels av ägaren till en kronoegendomen angränsande jordbruksfastighet, *Anders Andersson*, att få inköpa ett område av egendomen, motsvarande ägofigur nr 59 å den i ärendet företedda, av förste lantmätaren Fjellman upprättade kartan.

Uppskattningsnämnden har med avstyrkande av ifrågavarande ansökningar om markförvärv förordat, att kronoegendomen Ånsta nr 3 och 4 ävensom de arrendet tillhörande, i Ånsta socken ingående områdena skulle försäljas till staden. Försäljningslotten har av nämnden åsatts ett saluvärde av 225,000 kronor, därav 65,000 kronor för skog och skogsmark. Värderingen har verkställts under förutsättning att fastigheterna överlåtas i det skick, vari de på grund av bestämmelserna i nu gällande arrendekontrakt skola av arrendatorn överlämnas. Enligt försäljningsförslaget skulle staden inträda i de särskilda rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan enligt gällande arrendekontrakt hade gentemot egendomens arrendator och övriga nyttjanderättshavare. Staden skulle vara förpliktad att vid nu löpande arrendetids utgång, därest avtal icke träffades mellan staden och arrendatorn om fortsättning av arrendet, inlösa arrendatorn tillhöriga byggnader å egendomen till skäligt pris, vilket pris i brist på överenskommelse skulle bestämmas av skiljenämnd i enlighet med vad som vore stadgat i 2 kap. 8 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom.

Innehavaren av lägenheten Hyddan, Hjalmar Klarqvist jämte hustru och dottern Engela, skulle medgiva rätt att under deras livstid mot en avgäld av 10 kronor per år kvarbo å lägenheten Hyddan (ägofigur nr 2 å Fjellmans karta) med skyldighet för staden att, därest området komme att för framdragande av gata eller eljest av staden disponeras innan utgången av nämnda tid, inlösa å området varande byggnader i likhet med vad som föreslagits i fråga om inlösen av arrendatorn tillhöriga byggnader å egendomen.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot försäljningen.

Drätselkammaren i Örebro har förklarat sig beredd att hos stadsfullmäktige tillstyrka förvärv för stadens räkning av ifrågavarande egendom, i enlighet med föreliggande villkor.

Med skrivelse den 7 september 1938 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört, att styrelsen biträdde uppskattningsnämndens försäljningsförslag.

Departements-
chefen.

Jag har intet att erinra mot det av domänstyrelsen förordade försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Ånsta nr 3 och 4 (Ånsta 3¹ och 4¹) i Ånsta socken av Örebro län jämte därtill hörande, vid 1862 års expropriation av mark för statens järnvägar till egendomen i vederlag överlämnade områden om 1.20 kvadrat-revar, motsvarande en areal av 0.1058 hektar, må mot en köpeskillning av 225,000 kronor försäljas till Örebro stad under villkor att egendomen försäljes med tillträde den 14 mars 1939 i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att kronan eller dess rättsinnehavare förbehålles rätt att intill den 1 juli 1939 avverka och från kronoegendomen bortforsla för kronans räkning utstämplat virke, att staden inträder i de på grund av gällande arrendekontrakt Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rättigheter och skyldigheter gentemot nuvarande arrendatorn, att staden är skyldig vid nuvarande arrendetids utgång, därest icke med arrendatorn träffas avtal om fortsatt arrende, inlösa dennes vid egendomen befintliga hus till skäligt pris, som i brist på överenskommelse bestämes av skiljemän på sätt i 2 kap. 8 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom stadgas, att arbetaren Hjalmar Klarqvist, hans hustru ävensom hans dotter Engela Klarqvist skola äga att intill sitt frånfälle kvarbo å förenämnda lägenheten Hyddan mot en årlig avgäld av 10 kronor, därest icke dessförinnan lägenheten för framdragande av gata eller av annan anledning behöver disponeras av staden, i vilket fall staden skall vara pliktig lösa de å området befintliga byggnaderna på sätt nyss nämnts rörande inlösen av arrendatorn tillhöriga hus, att innehavare av över fastigheterna med vederbörligt tillstånd framdragna ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för staden till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av reparation, förändring eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, att köpeskillingen för fastigheterna erlägges kontant vid tillträdesdagen till länsstyrelsen, som har att om köpet upprätta avhandling, att i den händelse köpet till nämnda dag icke hunnit genomföras köpeskillingen erlägges vid köpekontraktets underskrivande, att staden ansvarar för samtliga å egendomen efter tillträdesdagen belöpande skatter och onera, samt att staden ensam skall vidkännas kostnaderna för lagfart å fånget samt övriga med köpet förenade utgifter.

16:o.

Sörhamra nr 2 i Västmanlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Sörhamra nr 2 litt. B (2¹) i Munktorps socken av Västmanlands län är utarrenderad mot en årlig avgäld av 1,515 kronor för tiden den 14 mars 1926—den 14 mars 1946 till Otto Karlsson.

Sedan Karlsson, som arrenderat egendomen sedan år 1913, hos domänstyrelsen anhållit att under löpande arrendeperiod få inköpa egendomen, har vederbörlig uppskattningsförrättning hållits å egendomen år 1937. Av det vid förrättningen förda protokollet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren P. Båth år 1923 över egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, belägen 7 kilometer från Kolbäcks järnvägsstation och 6 kilometer från Munktorps järnvägsstation, är förlagd i ett sammanhängande skifte och innehåller en areal av 53.895 hektar, därav 35.759 hektar åker, 1.541 hektar äng, 16.291 hektar avrösningsjord och 0.304 hektar impediment.

Åkern består av såväl styv lerjord som lättlera. Ängen är obetydlig. Skogen är delvis rötskadad.

Dikningsföretaget »Norrsylta-Strömsvik» berör egendomen. Egendomen har del i Snevringe häradsallmänning.

Egendomens byggnader äro i medelgott skick. Nybyggnad av stall, svinhus och redskapslider torde, därest egendomen vid löpande arrendeperiods slut kommer att för kronans räkning ånyo utarrenderas, vara nödvändig.

Egendomen har ett taxeringsvärde av 31,500 kronor, därav för skog 1,000 kronor.

Uppskattningsnämnden har åsatt egendomen ett saluvärde av 39,500 kronor, därav 995 kronor för avrösningsjord och impediment samt, enligt av jägmästaren i Västerås revir lämnad uppgift, 6,550 kronor för växande skog. Värdet av andelen i allmänningen har beräknats till 1,200 kronor. Arrendatorn Karlsson har förordats till erhållande av hembud å egendomen.

Överjägmästaren har med anledning av ett av jägmästaren den 9 april 1938 upprättat värderingsinstrument funnit sig böra minska det sammanlagda värdet för skog och skogsmark från (6,550 + 995 =) 7,545 kronor till 5,500 kronor. Egendomens saluvärde skulle därigenom komma att nedsättas från 39,500 kronor till i runt tal 37,500 kronor.

Arrendatorn Oskar Karlsson har för egendomen erbjudit en köpeskilling av 37,000 kronor.

Med skrivelse den 31 maj 1938 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört följande.

Styrelsen anser för egen del det icke vara av något ekonomiskt intresse för statsverket att behålla egendomen. Något hinder för egendomens avyttrande föreligger därför icke enligt styrelsens förmenande. Den av arrendatorn erbjudna köpeskillingen, som visserligen något understiger saluvärdet, anser sig styrelsen kunna godtaga. Egendomen bör överlätas i befintligt skick samt tillträdas den 14 mars 1939. Med hänsyn till att egendomen kommer att överlätas under löpande arrendeperiod, synes det styrelsen lämpligt, att egendomen direkt avyttras till Karlsson.

Departements- Jag biträder domänstyrelsens försäljningsförslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,
chefen.

att kronoegendomen 1 mantal Sörhamra nr 2 litt. B (2¹) i Munktorps socken av Västmanlands län må mot ett saluvärde av 37,000 kronor försäljas till arrendatorn Otto Karlsson under villkor i övrigt, att egendomen överlåtes med tillträdesrätt den 14 mars 1939, vid vilken tidpunkt det mellan Karlsson och kronan upprättade arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att egendomen försäljes i det skick, vari densamma vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att samtliga kronan och Karlsson tillkommande, på gällande arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk gentemot varandra, med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter, i och genom försäljningen skola anses vara reglerade, att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada som förorsakas å kreatur, att köpeskillingen erlägges på sätt föreskrives i 21 § och 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., samt att i övrigt vid försäljningen bestämmelserna i berörda förordning i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:0—16:0 här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Richard Jobson.